

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 02.10.2023

§ 92

Omistajapoliittinen linjaus Provincia Oy:n osakeomistuksesta

4226/00.00.02.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen asiantuntija Sanna Haarala p. 044 482 6426

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy omistajapoliittisena linjauksena Lahden kaupungin omistusosuuden alenemisen alle 50 %:n Provincia Oy:ssa.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 25.09.2023

§ 312

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Mäkinen Mika

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että Kaupunginvaltuusto hyväksyy omistajapoliittisena linjauksena Lahden kaupungin omistusosuuden alenemisen alle 50 %:n Provincia Oy:ssa.

Kaupunginhallitus päättää myydä enintään 1700 osaketta uusille omistaja-asiakkaille viimeisen vahvistetun tilinpäätöksen mukaisella tasesubstanssiarvolla. Päätös on ehdollinen sille, että Kaupunginvaltuusto hyväksyy omistajapoliittisen linjauksen omistusosuuden alenemisesta alle 50 %:n.

Käsittely

I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen, jäsen Martti Talja, kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Sonja Falk sekä kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja Rami Lehto ilmoittivat olevansa esteellisiä. Kaikkien esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 5 kohdan perusteella.

Aaltonen, Talja, Falk ja Lehto poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa

Provincia Oy:n toimiala on tuottaa ja järjestää kunnille, kuntayhtymille ja muille yhteisöille sekä yrityksille hallinto-, taloushallinto-, tietotekniikka-, kirjanpito-, palkkalaskenta- ja muita henkilöstöpalveluja. Yhtiö voi tuottaa ja järjestää koulutus- ja konsultointipalveluita. Yhtiön pääasiallisena toiminnan tavoitteena ei ole tuottaa voittoa, vaan laadukkaiden ja kustannustehokkaiden palvelujen tuottaminen osakkeenomistajille. Yhtiön liikevaihto oli vuonna 2022 10,4 miljoonaa euroa ja työntekijämäärä 111. Omavaraisuusaste oli 57 prosenttia.

Omistusrakenne

Lahden kaupunki on Provincia Oy:n suurin osakkeenomistaja 57,42 %:n omistuosuudella (5742 osaketta). Yhtiöllä on Lahden kaupungin lisäksi 11 muuta Päijät-Hämeen ja sen lähialueen kunta- tai muuta julkista omistajaa, jotka ovat myös yhtiön asiakkaita. Provincia Oy toimii omistajilleen hankintalain mukaisena sidosyksikkönä. Sidosyksikköasemassa oleva yhtiö voi myydä palvelujaan omistajilleen ilman rajoituksia. Yhtiön muu myynti on rajoitettu korkeintaan viiteen prosenttiin liikevaihdosta tai korkeintaan 500.000 euroon per vuosi.

Provincian kevään 2023 varsinainen yhtiökokous antoi yhtiön hallitukselle valtuutuksen 500 osakkeen suunnattuun antiin, mikä mahdollistaa uusien omistaja-asiakkaiden ottamisen yhtiöön.

Yhtiön hallitus päätti 22.8.2023 suunnata osakeannissa Hämeenlinnan kaupungille 400 kpl osakkeita, jotka Hämeenlinnan kaupunki on päättänyt merkitä aloittaakseen yhtiön kanssa neuvottelut palvelusopimuksesta. Järjestelyllä Hämeenlinnan kaupunki saa yhtiöstä 3,8 % omistuosuuden. Osakemerkinnän rekisteröinnin jälkeen Lahden kaupungin omistuosuus laimenee 55,21 %:iin. Lahti ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue valmistelevat 400 osakkeen keskinäistä kauppaa, jonka jälkeen Lahden kaupungin omistuosuus yhtiöstä olisi 51,37 %.

Kasvustrategia

Yhtiön omistajastrategiseksi tavoitteeksi on asetettu hallitun kasvun hakeminen uusien asiakkuuksien ja kumppanuuksien kautta. Yhtiön toimiessa sidosyksikköasemassa suhteessa omistajiinsa, yhtiön osakkaaksi voidaan ottaa vain hankintayksiköitä. Yhtiön hallitulla kasvulla vähennetään yhtiön liiketoimintaan liittyvää asiakasriskiä ja liikevaihto koostuu useammasta merkittävästä asiakkuudesta. Yhtiön kasvu ja uudet

asiakkaat tukevat yhtiön kykyä tuottaa laadukkaasti kehittyvät ja kustannustehokkaat palvelut omistajilleen.

Yhtiön hallituksen hyväksymä liiketoimintastrategia pohjautuu omistajastrategisiin tavoitteisiin. Yhtiön hallitus on linjannut strategiseksi tavoitteeksi yhtiön kasvun ja kasvun myötä laadukkaat ja kilpailukykyiset palvelut omistaja-asiakkaille. Yhtiö on hakenut kasvua suurempien asiakkaiden segmentissä, jossa voidaan hyödyntää tehokkaasti yhtiön kilpailuttamia talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmiä.

Lahden kaupungin edun mukaista on mahdollistaa yhtiön hallittu volyymin ja sen seurauksena odotettava toiminnallisen tehokkuuden kasvu ja prosessien kehittyminen. Yhtiön kasvun myötä syntyy kymmeniä uusia työpaikkoja alueen palvelukeskukseen Lahdessa. Julkisten asiakkuuksien talous- ja palkkahallinnon palveluiden markkinoiden rakennemuutos on parhaillaan käynnissä ja yhtiön kasvun mahdollistaminen omistusratkaisuina on ajankohtaista nyt.

Valtioneuvosto on kirjannut hallitusohjelmaansa sidosyksikköyhtiöitä koskevan sääntelyn uudistamisen siten, että julkisella hankintayksiköllä tulee olla sidosyksikköyhtiöstä vähintään 10 % omistus. Provincia Oy:n uudet merkittävät omistaja-asiakkaat tarvitsevat riskienhallinnan näkökulmasta varmistuksen, että heillä on mahdollisuus tarvittaessa nostaa omistusosuuttaan lainsäädännön vaatimaan 10 %:iin.

Omistajapoliittinen linjaus määräysvallan menettämisestä

Mahdollistaakseen yhtiön omistajastrategian ja liiketoimintastrategian mukaisen kasvutavoitteen edistämisen ja uusien osakkaiden tulon yhtiöön, Lahti alentaa suunnitelmallisesti omistusosuuttaan yhtiössä.

Lahden kaupungin omistusosuus voi laimentua uudelle osakkaalle suunnatun osakeannin tai kahdenvälisen osakekaupan seurauksena niin, että Lahden kaupunki ei ole enää määräysvallassa yhtiössä. Lahti on jäämässä kuitenkin yhtiön merkittäväksi omistajaksi. Lahden kaupunki turvaa osakassopimuksella asemaansa yhtiön suurimpana osakkeenomistajana. Liitteenä valmistelussa oleva osakassopimusluonnos, joka on tulossa päätettäväksi konserni- ja tilajaostoon syksyn 2023 aikana.

Omistusosuuden aleneminen ei vaaranna Lahden kaupungin sidosyksikköasemaa suhteessa Provincia Oy:öön. Lahden kaupunki käyttää hankintalain edellyttämää tosiasiallista määräysvaltaa yhtiöön osakassopimuksessa esitetyllä tavalla nimeämällä jäseniä yhtiön nimitysvaliokuntaan, hallitukseen ja asiakasohjausryhmään.

Lahden kaupungin omistusosuus putoaa alle 50 %:n, jos neuvotteluvaiheessa olevat uudet omistaja-asiakkuudet etenevät. Yhtiö neuvottelee kahdesta merkittävästä uudesta asiakkuudesta, joista Hämeenlinnan kaupunki on jo edennyt sopimusneuvotteluvaiheeseen. Myös Kanta-Hämeen hyvinvointialueen (Oma Häme) kanssa on käyty neuvotteluja yhtiökokouksen valtuuttaman osakeannin jäljellä olevien 100 osakkeen merkitsemisestä palvelusopimusneuvottelujen aloittamiseksi yhtiön kanssa. Riskienhallinnan näkökulmasta molemmat uudet hankintasopimuksiltaan merkittävän kokoiset asiakkaat haluavat sitoumuksen mahdollisuudesta hankkia 10 %:n omistusosuus Provincia Oy:n osakekannasta.

Lahden kaupunki mahdollistaa uusien merkittävien omistajien, Hämeenlinnan kaupungin ja Kanta-Hämeen hyvinvointialueen, tulon yhtiöön sitoutumalla järjestelyihin, jossa nämä kaksi uutta osakasta voivat tarvittaessa nostaa omistusosuutensa 10 %:iin turvatakseen hankinta-

asemansa. Järjestely on mahdollista toteuttaa suunnattuna osakeantina tai kahden välisenä osakekauppana niin, että Lahti myy omistamiaan osakkeita uudelle osakkaalle. Lahti varautuu myymään omistamistaan osakkeista 1700 osaketta uusille osakkaille. Osakekauppa toteutetaan viimeisen vahvistetun tilinpäätöksen mukaisella tasesubstanssiarvolla. Osakkeen tasesubstanssiarvo on 31.12.2022 vahvistetun tilinpäätöksen mukaan 321,31 euroa per osake.

Lahden kaupunki olisi tämän järjestelyn toteutuessa noin 35 %:n omistusosuudella edelleen yhtiön suurin osakkeenomistaja. Tämä järjestely edistää omistajastrategista tavoitetta tasapainottaa omistajariskiä suhteessa asiakasriskiin. On mahdollista, että yhtiölle tulee tulevaisuudessa suunnattujen osakeantien myötä uusia osakkeenomistajia, jolloin nykyiset omistusosuudet laimenevat.

Ennakkovaikutusten arviointi

Toimiessaan Lahden kaupungin tytäryhtiönä Provincia Oy noudattaa Lahden kaupungin konserniohjetta ja hyvää hallinto- ja johtamistapaa. Lahti omistajana haluaa varmistua edelleen, että yhtiö noudattaa omistajiensa hyväksymää hallintotapaa. Yhtiön osakassopimukseen määritellään rakenne, jossa omistajat nimitysvaliokunnan kautta valmistelevat yhtiökokouksen hyväksyttäväksi yhtiölle hyvä hallintotapa - ohjeistuksen ja palkkiosäännön.

Lahden kaupunki omistaa omistajastrategian mukaisesti Provincia Oy:tä hankkiakseen tältä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita sidosyksikköasemassa. Lahden kaupungin sidosyksikköasema ei vaarannu, vaikka yhtiö ei enää ole Lahden kaupungin konserniin kuuluva yhtiö. Lahti käyttää hankitalain mukaista tosiasiallista määräysvaltaa yhtiön tärkeimmissä toimielimissä. Lahti käyttää äänivaltaansa yhtiökokouksessa,

osallistuu nimitysvaliokunnan työskentelyyn ja nimeää jäseniä merkittävimpiin toimielimiin (hallitus ja asiakasohjausryhmä).

Kun Lahden kaupungin määräysvalta yhtiössä päättyy, omistajaohjausta harjoitetaan käyttämällä äänivaltaa yhtiökokouksessa ja säännöllisissä osakaskokouksissa. Osakassopimuksessa kirjataan omistajaohjauksen mekanismit esimerkiksi omistajien kannanottoa vaativat olennaiset asiat. Vuosittain ennen yhtiökokousta järjestettävässä osakaskokouksessa käydään omistajaohjausneuvottelut ja haetaan ennakkokanta merkittävimpiin yhtiötä koskeviin asioihin. Merkittävimmät yhtiötä koskevat asiat tuodaan päätettäväksi yhtiökokoukseen, jossa Lahti voi käyttää äänivaltaansa.

Yhtiön hallittu ja kannattava kasvu edistää omistajastrategista tavoitetta hankkia yhtiöltä luotettavat, kehittyvät ja kustannustehokkaat palvelut ja lisäksi omistus- ja asiakasriski tasapainottuvat. Yhtiön kilpailuttamat järjestelmät ja palvelutuotanto voidaan skaalata useammalle asiakkaalle ja tehokkuushyödyt tulevat hyödyttämään yhtiön omistaja-asiakkaita yleistä kustannuskehitystä alempana palveluhintojen kehityksenä. Yhtiön palvelukeskus sijaitsee Lahdessa ja kasvustrategialla on positiivinen työllisyysvaikutus.

Toimivalta

Hallintosäännön mukaan Kaupunginvaltuusto päättää osakkeiden myynnistä tai muusta järjestelystä tilanteessa, jossa määräysvalta menetetään.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote Hämeenlinnan kaupunki, Kanta-Hämeen hyvinvointialue, Provincia Oy, Päijät-Hämeen Hyvinvointialue, Hollolan kunta, Heinolan kaupunki, Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä, Päijät-Hämeen Maakuntaliitto - kuntayhtymä, Mäntsälän kunta, Hartolan kunta, Kärkölän kunta, Orimattilan kaupunki, Asikkalan kunta, Padasjoen kunta